

Fórizs Sándor határőr ezredes

Egy ciklus a Határrendészeti Tanszéken

Az RTF Határrendészeti Tanszékén 2000. november 01-jétől kezdtem dolgozni, mint tanszékvezető és ezt a munkakört 2005. januárig töltöttem be, majd a Határőrség Országos Parancsnokságán lettem a Képzési Osztály vezetője.

A Főiskolára kerülést megelőzően 1994-2000 között a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Határőr Tanszék vezetője voltam. Az akkor még lényegesen nagyobb oktatói és hallgatói létszámmal rendelkező „kossuthos” tanszék egyetemi tanári helyét hosszas mérlegelés után hagytam el és pályáztam meg a megüresedett RTF-es tanszékvezetői munkakört és a vele járó főiskolai docensi oktatói címet. Erre a lépésre az a felismerés ösztönzött, amely éppen napjainkban realizálódik, hogy a rendészeti jellegű oktatás fő helye, sodorvonala a Rendőrtiszti Főiskola és én szerettem volna ezt az intézményt megismerni, munkájában részt venni.

A Kossuth Főiskola, majd a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Határőr Tanszéke törekvő, jó munkatársakat fogott össze. Hosszú időre visszatekintő, színvonalas oktatást végeztek, mely számomra is sok örömet jelentett. 1990-től kezdve, miközben egyre jelentősebben nőtt a rendészeti jellegű oktatás szükségessége, kiütközött előttem a Zrínyi ilyen irányú objektív hátránya. Az egyetem nem rendelkezett a rendészeti oktatáshoz szükséges háttér oktatói bázissal, más tanszékekkel, melyeket bevonhattunk volna ebbe a feladatba. Az iskolának nem voltak felhasználható kapcsolatai a rendészeti szervekkel és a Honvédség leépítéséből származó, érthető nehézségek olyan mértékben lekötötték, hogy érdemleges segítséget nem is lehetett várni tőle. Így az ottani tanszéket erőt meghaladó feladatok terhelték, „kis főiskolaként” működött, felvállalva számtalan egymástól eltérő profilú tantárgy oktatását.

A Rendőrtiszti Főiskolán eredményes pályázatot követően egy színvonalas, kiegyensúlyozott tanszékre kerültem. Az oktatók többsége hosszabb ideje dolgozott az intézetben, jelentős tapasztalatokkal rendelkeztek. A tanszéknek a Főiskolán belül elismert, jóra értékelt helye volt, kapcsolata a különböző szervezeti egységekkel harmonikusnak bizonyult. A képzési rendszer, a tantervek több éves tapasztalat alapján lettek kidolgozva és lényegében stabilnak bizonyultak. Azonnal ki kell emelnem, a Főiskola más tanszékei színvonalas jogi-rendészeti oktatására támaszkodtak, teljesen eltérően a korábbi munkahelyemtől. A tanszék által oktatott órakeret az összóraszámhoz viszonyítva itt alacsonyabb, annak mintegy 30 %-a volt, de mindenképpen biztosította a Határőrség által elvárt szakmai felkészítést. A tantervben szereplő 2591 órából a tanszék 794 órát tartott és ehhez kapcsolódott még a 2 x 160 óra nyári szakmai gyakorlat.

A Rendőrtiszti Főiskola valóban a rendészeti oktatás legoptimálisabb helyszínének bizonyult. Mivel sok szakmai tanszék (Határrendészeti, Vám- és Pénzügyőri, Büntetés-végrehajtási, Közbiztonsági, Katasztrófavédelmi, Bűnügyi és Gazdaságvédelmi) egy intézet keretében működik hatalmas mennyiségű felhasználható információ, könyv, újság, kapcsolat érhető el és használható fel a saját képzésben. A jogi témákat feldolgozó tanszékeken dolgozók korábbi bírói,

ügyvédi munkájukon keresztül jelentős tapasztalatot halmoztak fel. Ebben az iskolában minden rendészeti-jogi-szakmai kérdésre választ lehet találni.

Az oktatók közül igazi hajtómotornak és nélkülözhetetlen munkatársnak bizonyultak Dr. Varga János és dr. jur. Verhóczy János.

A tanszéken dolgozók színvonalas felkészültségét odaérkezéseimkor két hiánypótló elméleti mű (tankönyv, jegyzet) is tükrözte:

- „Határellenőrzés az Európai Unióban”, tankönyvnek mondható több szerző által készített anyag;
- „Bevezetés a határrendészetbe” főiskolai jegyzet, készítették dr. jur. Verhóczy János és Dr. Virányi Gergely, mely kimondottan alapozó anyag a főiskolai tanulmányok kezdetéhez.

A későbbiekben is születtek említésre méltó jegyzetek, mint „A határőr járőr és a járőrszolgálat” Vájlok László úr tollából.

A stabil tananyag kidolgozást jelentősen akadályozta a Határőrség helyzetében bekövetkezett sok változás, melyeket írásos művek készítésével az állandó módosulások miatt nehezen lehetett követni.

A Határőrség, megítélésem szerint, igényt tartott az RTF színvonalas rendészeti oktatására, azt elismerte, ugyanakkor a képzésben markánsan tükröztetni kívánta az eltérő szakmai különlegességeket. Ezek közül sajátosságként a határvadász tevékenység, az esetleges csapatalkalmazás, az ehhez kapcsolódó fegyverzeti, technikai, vezetési ismeretek, módszertani fogások feldolgozása, átadása tűnt a legnehezebbnek az iskola profiljától való viszonylagos eltérés miatt.

A tanszék oktatási rendszerében mindig is nagy számú „kihelyezett” foglalkozás szerepelt. Ezek közül különösen színvonalasnak láttam a győri, a nyírbátori és a kiskunhalasi igazgatóságokon tartottakat, melyeken keresztül az igazgatóságok sajátosságaiba is betekinthettek a hallgatók, illetve a helyszíneken oldhattak meg feladatokat.

A határvadász-bevetési terület oktatása erősítése érdekében beépítettünk a tematikába egy vezetési gyakorlatot, a három hallgatói évfolyam egyidejű gyakoroltatásával, éjszaka, technikai eszközök alkalmazása mellett. Itt lehetősége nyílt a résztvevőknek, ha csak gyakorlás keretében is, ismerkedni a csapaterő alkalmazásának egy lehetséges változatával.

A nyári szakmai gyakorlat idejére az I. és II. évfolyam részére háromnapos lövészetet szerveztünk Izbégre. Ez az alkalom volt az év folyamán az egyszeri lehetőség, amikor a résztvevők megismerhették a határvadász századok fegyvereit.

Összességében én úgy érzem, a tanszék folyamatosan, hatékonyan dolgozott.

A szakmai-elméleti munka és elismerés csúcsának tekintem azt aényt, hogy a Határőrség a tanszéket kérte fel a „Schengeni Közös Kézikönyv” nemzeti

példányának elkészítésével. A kidolgozó csoport sokat és jó szinten dolgozott. A munka jelentőségét kiemeli, az Unióhoz csatlakozott tíz új tagország közül először Magyarország lett kész a nemzeti példánnyal a 2002. június 30-ai állapotnak megfelelően.

A kétkötetes többszáz-oldalas kézikönyv most is nagy hatással van rám. Meg kell említenem, Székely Jánosné közalkalmazott gépelte, aki ma is a tanszéken dolgozik és Vass Ferenc, valamint Szádvári László adjunktus urak is sokat tettek a kidolgozásért.

A tanszék eredményes munkája jelentős mértékben a Határőrség támogatásán alapult. A tanszéki könyvtár, az állandó előleg nyújtotta mozgástér, számítógépek, technikai eszközök, gépkocsi biztosítása mind-mind jelentős segítség volt. A jegyzeteket a Határőrség adta ki. Rendezvényeire, értekezleteire meghívta a tanszék képviselőit. Külföldi utakat finanszírozott, biztosította a kihelyezett foglalkozások és a szakmai gyakorlatok feltételeit, megküldte a keletkezett szakanyagokat. A Határőrség pozitív hozzáállása annál inkább kiemelkedik, minél jobban látszik, mennyire hiányzik ez a támogatás a rendőri szaktanszékeknél.

A tanszéken nagy hangsúlyt helyeztünk a külföldi kapcsolatok ápolására, a nemzetközi határrendészeti tapasztalatok gyűjtésére. Részt vettünk a Határőrség sok rendezvényén, akár mint tolmács és kíséző.

Dr. jur. Verhóczki János 2002-ben, Kiss Lajos úr 2003-ban elvégezte a Közép-európai Rendőrákadémia határrendészeti képzését. Az itt szerzett ismeretek, nem utolsósorban a nyelvtudás, későbbi külföldi munka és pályázatok alapját képezték. Kiss Lajos úr 2004-től két évet az ausztriai határrendészeti képzési központban dolgozott.

Meggyőződésem, a Határrendészeti Tanszék a továbbiakban is eredményes munkát fog végezni, rendelkezik ehhez a szükséges belső feltételekkel és a megfelelő tanintézeti háttérrel.

Nehéz, felelősségteljes feladat lesz a Határőrség megszűnése utáni helyzethez igazítani a tanszék tevékenységét.